Morgenstjernen

Organ for

Jesu Kristi Kirke av Sidste Dages Hellige

„Gjør det bekjendt over Land og i By
Herren har talet paany!"

NUMMER 13 | 1. JULI 1922 | 1. AARGANG

Kvinden.

Av dr. *C. L. Olsen.*

Hvilken mand der idetheletat besjæles av taknemmelighetsfølelse kan vel undlate en gang i livet, ved en eller anden leilighet, paa en eller anden maate, i tale, sang eller digt, at specielt yde kvinden sin hyldest? Grepen av en ubeskrivelig hengivenhet for kvinden, mandens dyreste skat, føler han sig likesom dreven til at ofre sit ringe, maaske uanseelige bidrag som indskud paa dette omraade og offentlig tolke ikke alene sin egen, men hele menneskehetens erkjendtlighet overfor hende.

Ingen mand er i virkeligheten istand til selv tilnærmelsesvis at tolke sine indre følelser angaaende dette emne; og den mand som kan formaa at konstruere en eneste ny sætning eller frembringe blot en original tanke vedrørende samme, fortjener sikkerlig den konventionelle «lædermedalje» eller ihvertfald som præmie «hæderlig omtale». Ti dersom alt der i tidens løp er blit sagt, skrevet eller sunget til kvindens pris kunde som et hele fremstilles i en samlet form, blev det et kjæmpeverk uten like.

Ordsprog, utsagn og omkvad i det uendelige er helliget kvinden i alle sprog verden rundt. Inspirerende uttryk hæver hende til skyene, mens manden, hendes — nødvendigvis eksisterende — anerkjendte overlegne, bøier sig ydmygt i støvet, saa at si for denne sin av egen fri vilje utvalgte herskerinde.

Ikke alene civiliserte, oplyste kristne har ydet sine mest aandrike bidrag til kvindens hyldest, men selv den hedenske hindu har med utsøkt flid bestræbt sig for paa den sindrigste maate at avmale denne beundringsværdige skabning, hvilket bevises av følgende i sankrit nedskrevne artikel, der i oversættelse lyder saaledes:

«I begyndelsen naar Twalistri (skaberen) skulde danne kvinden, opdaget han at han hadde opbrukt alle sine materialer, naar han skapte manden, saaledes at der aldeles ikke fandtes flere anvendelige faste elementer. Da han fandt sig stillet i en saadan forlegenhet, gik han, efter nøiagtig at ha overveiet saken saaledes tilverks:

Han tok: Av maanens rundhet stjernenes funklen, krypeplantens bøininger, rankens vedhængenhet, græssets bæven, blomstens flor, bladenes lethet, elefantsnabelens avsmalnen, rørgræssets smækkerhet, hjortens blikke, bienes sammenklyngning, solstraalenes frydefulde lyst, skyenes graat, vindens ustadighet, harens frygt, paafuglens forfængelighet, papegøiens bløte bryst, diamantens haardhet, honningens sødme, tigerens grusomhet, ildens varme glød, sneens kulde, skovskadernes pjatteri, kokilens kurren, tranens hykleri og hundens troskap. Av disse elementære stoffers sammensætning dannet han saa kvinden og gav hende til manden.»

I denne sin henrivende avmalning, ved hjælp av sit til bøininger særdeles egnede sprog — fraset vittighetene, der, som kryderi betragtet, kun tjener til at forhøie interessen i emnet — hvor mange velkjendte, eiendommelige egenskaper har vel ikke denne om guddommelige sandheter uvidende hedning formaaet at utruste kvinden med?

Med hensyn til «kvinden» som emne blev det umulig for en nutidsfilosof, psykolog eller læge. at fremmane fra selv det i ord og fraser mest rikholdige sprog mere træffende eller meningsfulde uttryk end disse: Legemets «rundhet», øinenes «funklen»; den naturlige «vedhængenhet», stemmens «bæven»; følesansens «lethet», lemmenes «avsmalnen», midjens «smækkerhet»; de milde «blikke», hiken efter «sammenklyngning»; sjælens «frydefulde lyst», det «bløte bryst», læbenes «sødme», barmens «varme glød»,

den — ofte nødvendige — «kulde» samt den ubegrænsede «troskap».

Disse eiendommelige egenskaper hører alle, som jo enhver vet, først og fremst kvinden til. «Graaten, pjatten, ustadigheten, frygten og forfængeligheten», som vor av sindsrus henrykte hinduforfatter nævner, er for kvinden likesaa naturlige eiendommeligheter, som mandens «barskhet, fremfusenhet, frækhet, paatrængenhet, uboielighet, overmaadighet, selvraadighet» og alle andre «—heter», som klæber ved denne selvsikre, selvbevidste «skabningens herre».

Mandens ofte overdrevne, ja, likefremme lidenskabelige sværmeri, og hans deklamatoriske tilbeden overfor kvinden, idet han overdynger hende med alskens kjærlighetssuperlativer, skyldes maaske for en stor del den ubeskrivelige længsel, som fylder hans mandige bryst, idet han — hvis han er naturlig anlagt — føler sig saa at si ene og forlatt uten netop en kvinde som livsledsagerinde. (Alt det fantastiske smiger angaaende kvindens uforlignelige skjønhet, hendes utsøkte dyder og overnaturlige beskaffenheter idetheletat, som skriver sig fra den av elskov forrykte kurmaker, den indbildske nar eller den utilregnelige laps, lar ham ute av betragtning — som forresten enhver fornuftig kvinde gjør.)

Naar manden — en, der i sandhet fortjener denne saa betydningsfulde benævnelse — i sit eget stille indre overveier tilværelsen og dens uendelige omskiftelser; naar alt, som universet rummer, passerer lik et panorama for hans blik; naar han i sindet betragter foruttilværelsen og likesom skuer ind i fremtiden; naar han tænker paa sin egen vandring i jordelivet, dets ekistensbetingelser og av hvilken ringe betydning han i virkeligheten er, stillet ene og alene — da ser han klart og tydelig skaperens vise hensigt med at skjænke ham, den hjælpeløse stakkar, han er, kvinden til medhjælper.

Da begynder han, Salomon lik, at fantasere over kvinden. Sit kjøn tro, gaar han ofte til yderlighet i sit raseri. At forestille sig livet uten *hende* er ham nu en ren umulighet. Han tænker, taler, drømmer idelig om hende, sin uundværlige skat.

Bibelens klassiske «høisang»; den begeistrede troubadour, der med skjælvende stemme og svulmende bryst utgyder sin sjæl i sine erotiske elskovskvad utenfor *hendes* sovekammer; den pathosvækkende Frithjofs saga; Ranzaus «Døgnfluer» og selv øieblikkets 2-øres viser — alle aander de i mere eller mindre omfang den samme tanke: Kvinden, talere, store og smaa; kunstmalere, jurister og journalister; poeter av alle slags og hver en grad; operasangere, hele skalaen gjennem, fra den høieste, skingrende tenor til den dypeste, brummende bas — de alle hiker efter det samme maal; de likefrem kappes om at yde kvinden sin hyldest; de vier sin kunst til herliggjørelse av dette i sandhet ophøiede, værdige og betydningsfulde emne: «Kvinden».

Ingen, lik kvinden, kan manden ret kjende,
Ingen, lik mor, sit barns sprog forstaar;
Ingen, sin datter kan fatte, som hende,
Ingen, lik hustruen, mere formaar.

Manden kan skryte og prale for andre,
Manden kan si: «Jeg er husbonden — men
Manden, derhjemme, han varsomt maa vandre,
Manden naturligvis lystrer — saamænd!

Moderen taler, nu alle maa lytte,
Moderen vinker — et vink, det er nok;
Moderen dør, der er sorg i vor hytte,
Moderen savnes av barnenes flok.

Faderen sørger, han alting forsømmer,
Faderen, raadvild — ham døden blir sød!
Faderen beder, han tænker og drømmer,
Faderen — Gud! Fri ham snart fra sin nød!

Kvinden, saa omsider kommer til manden,
Kvinden, hun letter hans byrde, saa svær;
Kvinden, hun er det, og ei nogen anden —
Kvinden, som bringer os himmelen nær.

Gud være lovet for dig, du vor kjære,
Hil dig, du kvinde! Vi hylder dit navn;
Kvinden fortjener vor pris og vor ære,
Kvinde, man hviler saa trygt i din favn!

Ja, kvinden, husmoderen især, hvem forstaar at sætte tilbørlig pris paa hendes uegennyttige bestræbelser og rigtig

at skatte hendes sande værd? Forholdsvis meget faa. Stilfærdig og i al beskedenhet utfører hun sin daglige gjerning fra tidlig morgen til sent paa kveld; hun visker barnets taare bort og præger et kys hvor den stod; hun lytter med taalmodighet til ungdommens saa ofte taapelige drømmerier; baade med raad og daad er hun med glæde sin mand behjælpelig, naar han staar i forlegenhet, — hvis han, den stive, halstarrige og saare uavhængige «herre» blot vilde nedlate (?) til at raadføre sig med hende, hans trofaste, sikreste, mest deltagende og av forsynet tilskikkede medhjælper; aldrig saa nøieregnende med sig selv, sine egne bekvemmeligheter, har hun altid noget hun kan undvære for medmenneskets vel; forhaabningsfuld gaar hun morgendagen imøte; maaske hun helt forglemmer sig selv, idet hun spreder lys, varme og opmuntring rundt omkring.

Saaledes kunde man vedbli at opregne, ja i spaltevis, lignende kvindelige eiendommeligheter. Intet under at kvindens dyder fra vuggen til graven anvendes som tema for opløftende idealer allevegne og under alle omstændigheter. Unegtelig. Kvindens indflydelse — i hjemmet, i skolen, i samfundet, i staten, i nationen, derfor i den ganske verden — kan ikke sammenlignes med nogen anden. Og forsaavidt kvinden, formedelst sit medfødte snille og den for manden saa uforklarlige intuitionsevne, som hun — ikke manden — av naturen er utrustet med, og hvorved hun tilsynelatende, uten det bryderi at ræsonnere, kan erholde en likefrem umiddelbar opfattelse av saken i snart sagt enhver retning — forsaavidt kvinden anvender denne sin uforlignelige store indflydelse i det godes tjeneste, til den almægtiges navns forherligelse og for at fremme Herrens hensigter, fortjener hun alle sine medmenneskers uindskrænkede ære og agtelse.

Hvor umulig det dog er for en almindelig dødelig at gjøre dette saa overmaade interessante emne, kvinden, fyldest! Jo mere man forsøker, des mere indser man umuligheten av at reise et i alle henseender passende monument for menneskeslegtens heltinde. Nei, dette blev et formastelig foretagende; slutstenen til *dette* tempel blir aldrig lagt.

Saa vil vi til slutning kort og godt omskrive en av Wexels forfattet aandrik strofe og faa den til at lyde saaledes:

Ei, om man saa hadde tusinde munde,
Og tusinde tunger i hver en mund,
Kunde man kvindens pris rigtig utsynge,
Med tak og med ære av hjertets grund.

Gud velsigne kvinden!

En mormonmissionærs vidnesbyrd.

Av ældste *Sverre Jensen*, Stavanger.

Undertegnede hadde for en tid siden en samtale med en middealdrende herre som maaske kunde ha interesse ogsaa for andre. Jeg nedskrev denne samtale saa korrekt som min erindring kunde gjengi den, og hvis der skulde findes ufuldkommenheter i den, vil jeg be læserne undskylde dette.

Denne samtale foregik i en av byens bedste strøk. Jeg gik ind i et hus, ringte paa klokken, og husets herre kom selv ut og spurte om mit erinde. Efter en kort hilsen spurte jeg:

«Ønsker De at læse et skrift?»

«Hvad slags skrift er det?» spør han.

«Det er et religiøst.»

«Hvem utgir det?»

«Det er De Sidste Dages Hellige.»

«Med hvilken hensigt utgir de det skrift?»

«Det utgis med den hensigt at oplyse menneskene om Jesu Kristi sande evangelium. Det koster aldeles intet for at hvemsomhelst skal faa en anledning til en sikker undervisning i det omtalte evangelium.»

«Jeg forstaar ikke at De som en ung mand kan være saa paastaaelig i Deres uttalelse. Det kan ikke være Deres uforbeholdne mening at fortælle mig at alle prester som har gaat aarelang tid i skoler, med en intelligent utdannelse, med kjendskap til sprog, kultur, og ikke mindst Bibelen, kan ta feil i Deres opfatning av evangeliet?»

«Hvorledes evangeliet opfattes er en sak for sig; men Bibelen sier uttrykkelig at der er «en tro, en daab og en Gud som er alles fader». Efter dette at dømme er det en ufravigelig kjendsgjerning at der er kun et evangelium som kan kaldes Guds eller Kristi evangelium.»

«Er De studert?»

«Ja, jeg er.»

«Er De teologisk kandidat?»

«Nei, ikke i den forstand De sigter til.»

«Ja, da vil jeg ikke samtale med Dem.»

«Hvorfor?» spør jeg. «Det er jo ikke det, det kommer an paa. Naar et menneske kan gi et fyldestgjørende svar paa et spørsmaal, da er det kompetent, uanset kandidat eller skoler.»

«Det har De ret i; men hvorledes er De studert?»

«Der staar i skriften at «aanden ransaker alle ting, ogsaa Guds dypheter», og denne aand oplyser mig ved studering av skriften.»

Jeg forstod at han hadde meget tilovers for prestene, og blev yderligere bestyrket da han sa: «Se nu paa prædikantene S. og G. naar man spør dem om noget og de ikke kan svare, da er vi nogen gjenstridige syndere, men ellers har de mot nok til at tordne til menneskene fra en talerstol. De skjønner da vel at saadanne er uten kundskap, mens vore prester er utdannede og skolede i sine embeder. Vi lægfolk har intet med at utlægge skriften, og det tilkommer os heller ikke.»

Men sæt nu at prestene trods al deres utdannelse allikevel kan ta feil?»

«Ja, da faar alt ansvar hvile paa deres skuldre.»

«Nei, evangeliet er ikke saadan beskaffent. Der staar i Bibelen at «hvem som tror og blir døpt skal bli salig, men hvem som ikke tror skal bli fordømt.» Følgelig paahviler der alle mennesker et ansvar. *De* sier at lægfolket intet har med at granske eller utlægge skriften; men hvad var det som gjorde at folket igjennem hele middelalderen var nedsunket i den dypeste uvidenhet med hensyn til religion og Jesu evangelium som et hele. Var det ikke prestenes enerettighet til Bibelen? Den ulærde hadde ingen

ret til at læse i Bibelen, og herved stolte folket blindt paa hvad prestene sa, og deres magt forøkedes ikke bare aandelig, men ogsaa timelig paa det uvidende folks bekostning. De underkuet folket, og disse fik ingen anledning til at utvikle og utdanne sig, og paa denne maate fik prestene fuld kontrol over folket. Men trangen til utvikling og videnskap laa allikevel hos folket, og det fik sit utslag i de store reformatorers utrættelige arbeide paa at bibringe folket oplysning om at de var vildledet, og det var oplysning som var aarsak i at folket tilslut for endel avkastet presteaaket og fik mer frihet i at vælge den religion de syntes bedst om, eller den som de efter egen opfatning forstod maatte være ret. Det er ikke ret fordi om ikke alle mennesker har hverken anledning eller maal for at bli teologisk kandidat, at det absolut er paakrævet at være fuldstændig uvidende om de ting som hører Guds rike til, og jeg tænker at ogsaa De er enig med min antagelse.»

«Jo, De har ret i Deres synsmaate; men jeg har igrunden aldrig tænkt over den side av saken før. Men hvorledes er De Sidste Dages Helliges gudsbegrep indrettet?»

«Vi sender ut vore missionærer paa samme maate og i samme hensigt som Jesus kaldte og sendte mænd ut i verden. Kristus organiserte sin kirke med apostler, profeter, evangelister, hyrder og lærere, og han gav dem myndighet til at prædike omvendelsens evangelium til jordens indvaanere. Sine apostler, som hadde den høieste myndighet, gav han ret til at binde paa jorden, og det skulde være bundet i himmelen, og løse paa jorden og det skulde være løst i himmelen. Vi paastaar, at alle som forkynder evangeliet, maa være kaldt med den samme autoritet, uten hvilket intet som utføres er anerkjendt av Gud. Vi sier endvidere at Kristi kirke formedelst forfølgelse og menneskenes ugudelighet blev borttat fra jorden; men ifølge en profeti av Johannnes paa øen Patmos (Joh. aab. 14: 6—7) er hans kirke atter organisert paa samme maate som i fordum.

Jeg bærer vidnesbyrd om at Joseph Smith, den av verden foragtede mand, var et Guds redskap i at organisere Kristi kirke paany. Den kirke gaar fremad baade

i velstand, kundskap og visdom. Den lærer menneskene at omvende sig og bli døpt i vand til syndernes forladelse, og opstaa av daaben og vandre i et nyt og hellig levnet. Den lærer dens medlemmer at arbeide sig fremad, og flere fremragende mænd er medlemmer og direkte forkjæmpere for denne kirke. *Kirken ruller fremad ved Guds eget ord.* Magt og myndighet og evangeliets gaver og kræfter, det rene livsalige ord findes i den, uten tilsætning av sekteriske lærdommer, men kun bevislige kjendsgjerninger ifølge Bibelen, hvilket er Guds ord. Tillike at denne kirke er oprettet ved aabenbaring, stadfæster den som Guds kirke fremfor alle andre.

Jeg tillater mig at citere vor 13. trosartikel: «Vi tror at vi bør være ærlige, sanddrue, kyske, velgjørende, dydige, oprigtige og gjøre godt mot alle. I sandhet vi kunde si med Paulus: «Vi tror alt. Vi haaber alt.» Vi har utstaat meget, og vi haaber ved Guds hjælp at utholde alt. Vi tragter efter alt hvad der er dydig, elskværdig, prisværdig og godt.»

«Vel, unge mand; jeg maa indrømme at med mit ringe kjendskap til skriften kan jeg ikke motsi Dem. Skal jeg faa det skrift De bød mig?»

Likesom denne herre er der tusener og atter tusener av mennesker, gode, ædle og oprigtige saa langt som deres tro rækker, værdige til Guds rike, hvad deres liv angaar, men vildledet ved mange falske lærdommer og forestillinger. De har forkjærte begreper med hensyn til omvendelse og daab, «vi er renset ved Kristi blod,» er et gjængs uttryk, og forestiller sig saaledes at de behøver intet at gjøre for at arve Guds rike. Aabenbaring er ikke nødvendig, og fuldmagt til at prædike kommer ved aandens kaldelse. Herren har sine blandt alle samfund. Disse tillikemed mange andre anskuelser omtaaker deres sind og gjør dem uskikket til en ufeilbarlig undersøkelse av Guds ord, og naar Herrens tjenere kommer for at undervise dem om det sande evangelium som er gjengit til jorden i disse dager, har de paa forhaand annammet en mængde løse rygter om dem, og viser sig høist uvillige til at lytte til deres budskap. Dog har tusener av uvillige mennesker

tilslut aapnet deres hjerter og annammet dette evangelium, og forundrer sig siden over at de ikke har forstaat det før. Mormonismens eller evangeliets bud og lærdommer er saa greie og letfattelige at forstaa, at det blir klart som en kjendsgjerning at det er kun menneskenes egen uvilje som skiller dem fra det evige evangelium, som er et frihetens budskap. Men — *denne kirke gaar frem ved Guds eget ord!*»

Filosofien av evangeliet.

Av ældste *J. H. Ward.*

(Fortsættelse).

Hvis, som den vantro paastaar, religion og overtro følges ad og frembringes ved uvidenhet, hvorledes forklares det da, at de mest intellektuelle og fremskredne nationer har de klareste og mest tydellge religiøse begreper? Nationenes historie beviser denne kjendsgjerning klart og uomtvistelig. Endog blandt de saakaldte kristne nationer i Europa og Amerika finder vi, at deres kultur og fremskridt staar i nøie forhold til renheten av deres religiøse trosbekjendelser. Forgjæves søker vi blandt Afrikas hedningefolk efter *en eneste* velgjører mot menneskeslegten, *en eneste,* hvis navn er værdig til at bli fremhævet blandt millionene som bebor det nævnte kontinent.

Dog findes der et slags aandelige filosofer som meddeler os, at vi kke ibehøver nogen kommunikation med Gud. Newman sier i sit verk, «Phases of Faith», side 157: «Mirakuløse tilkjendegivelser kan aldrig bevise Guds egenskaper, dersom vi ikke kjender disse ting i og av os selv.» Carlyle utbryter i «Past and Present», side 307: «Aabenbaring! Inspiration! I sandhet! og din egen mægtige, ophøiede, guddommelige sjæl, kalder du ikke den en aabenbaring? Saadanne lærdommer forkyndes nu i hundreder av skoler og utropes fra tusener av talerstoler.

Theodore Parker sier: «Dersom en kjendsgjerning beror paa en aabenbaring, er den ikke evindelig sand, og er den ikke evindelig sand, er den slet ingen sandhet.»

Hvilken visdom utfoldes i en saadan filosofi? Som om evindelig sandt og tilstrækkelig kjendt var det samme. Likesaa godt kunde man si, at eftersom vaksination altid vilde ha forebygget barnekopper, hvis den hadde været kjendt, skylder verden ikke dr. Jenner nogen tak, fordi han oplyste os desangaaende. Newman sier et andet sted i sin bok: «Jeg kan ikke motta undervisning fra et andet væsen,» samt: «Hverken Gud eller menneske kan aabenbare en religiøs sandhet til vore sind.»

Parker sier: «Paa hans (Guds) ord eller hans sendebuds ord, hvem han saa end er, antar jeg intet.» (Parkers Discourse, page 209.)

Nu fristes vi til at spørre, hvad det er for vidundermennesker, som ikke er i stand til at motta belæring fra nogensomhelst. Og til vor forundring erfarer vi at de for en 40—50 aar siden kom til verden som hjælpeløse barn, og at de like fra begyndelsen av hadde været nødt til at lære ved aabenbaring fra andre. Saaledes lærte de at tale ved at høre andre tale, og at læse ved hjælp av en bokaabenbaring. Da hadde de ikke de aandelige evner eller den mægtige ophøiede sjæl, ved hjælp av hvilken de nu mener at kunne lære alle ting i og av sig selv. Tro paa deres læreres ord var den eneste maate hvorved de lærte at tale, læse og skrive.

Men dette er kun en del av, hvad de skylder aabenbaring utvendig fra. De vil tilstaa, at en kannibal fra Fidjiøene har en mægtig ophøiet sjæl i likhet med deres egen. Hvorledes træffer det sig da, at Newman, Emerson og Parker samt deres tilhængere, som er for vise og for stolte til at lære av Gud, ikke findes blandt menneskeæterne, med deres ansigter besmurte med blod og glædende sig ved strid og blodsutgydelse? Er det allikevel ikke Guds aabenbaringer og de lærdommer, som derved er git, der utgjør forskjellen mellem den civiliserte mand og hans broder paa Fidjiøene? Det er merkværdig at disse nutidens vantroende, som forkaster Moses og profetene saavel som Kristus og hans apostler, med begeistring antar de gamle hedenske filosofer Sokrates, Plato og Aristoteles visdom. Og dog opdager vi ved nærmere undersøkelse, at

disse filosofers lærdommer var umoralske. Saaledes sier Plato: «Den maa stjæle, som ret forstaar at gjøre det.» Eder findes hyppig i Plato og Seneca's skrifter. Anstippus lærte, at en vis mand hadde ret til at bedrive hor. Aristoteles forsvarte fosterfordrivelse og barnemord. Cicero og Seneca ansaa selvmord for et tegn paa heltemot, og Demosthenes, Cato Brutus og Cassius hadde altid midler ved haanden til at ta sit eget liv for at de ikke skulde falde levende i sine fienders hænder. Lovene i de bedst ordnede hedningeland tillot synd og forbrydelse. Den spartanske lov paabød tyveri og drap av sykelige barn, mens loven i Kartago fordret menneskeofringer. Plato, som blev utilfreds med sit lands lover, forfattet en samling lover og moralske forskrifter, som han mente var meget bedre end den bestaaende ordning.

Ifølge Platos plan ignorertes hjemmet og familien; giftermaal skulde være ukjendt, kvinden skulde sættes istand til at forsvare sine rettigheter ved at oplæres i krigskunst; barn skulde dræpes, hvis det var nødvendig; smaa gutter og piker skulde føres saa nær til slagmarken som mulig for at de tidlig kunde vænnes til krigstummelen og til at se blodsutgydelse. Disse var den største av oldtidens filosofers ideer. Dog tilstod Plato efter al sin filosofering og skrivning, at «vi kan ikke av os selv vite, hvilken bøn der vil være behagelig for Gud, eller paa hvilken maate vi skulde dyrke ham; det er nødvendig at en lovgiver blir sendt til os fra himmelen for at belære os. O, hvor jeg længes efter at se denne mand!» Han tilføier endvidere: «Denne lovgiver maa være mere end et menneske, paa det at han maa kunne lære os ting, som mennesket ikke kan vite av sin egen natur.» Hvem har ikke fældt en taare over den døende Sokrates's sidste ord: «Jeg gaar nu ut av verden, og I skulde vedbli i den; men hvem av os der faar den bedre del er skjult for alle med undtagelse av Gud.» Og likeledes hans mindeværdige ord: «Vi maa nødvendigvis vente indtil nogen kommer fra ham som har omsorg for os alle og underviser os om hvorledes vi skal opføre os mot Gud og mennesker.»

Ei heller kunde det forventes at oldtidens ægyptere, grækere, romere eller andre hedningnationer skulde ha nogen idé om dyd og moral naar man betragter hvilken slags guder de tilbad. Ægypterne tilbad okser, hunder, katter, slanger og krokodiller. Naar en hund døde, sørget hele huset og fastet til aften. En romersk soldat, som tilfældig dræpte en kat, blev straffet med døden. (Se «Diodorus Siculus», Book I.) Den «mægtige og ophøiede sjæl», som Carlyle uttrykker sig, var sunket til et saa lavt standpunkt, at der i en av pyramidene findes et billede av en ægyptisk konge, som tilbereder sin egen likkiste.

Grækerne lærte ved deres samkvem med jødene en del sande religiøse ideer, i særdeleshet efter Aleksanders erobring av Palæstina og skriftens oversættelse paa græsk under Ptolemæus Philadelphus' regjering aar 240 f. Kr. Før denne tid var der litet sund fornuft i deres religion. Deres guder var likesaa foragtelige som de var talrike. Hesiod fortæller, at de talte 30 000, og ifølge deres mytologi gjorde de sig skyldige i alle mulige forbrydelser. Og dette folk dyrket disse guder med ceremonier av vellyst, drukkenskap og blodsutgydelse.

Hvis nogen tror at tilstanden blandt nutidens hedninger er bedre end den var i oldtiden, la ham da vende sit blik mot Indien, hvor han da vil finde halvandet hundrede millioner av fornuftvæsener, der, som Theodore Parker sier, «besidder det nødvendige aandelige lys», og som dyrker tre hundrede og tredive millioner guder i skikkelse av høie trær, floder og klipper, elefanter og tigre, aper og rotter, slanger og krokodiller samt uhyrer, der ikke har deres like i himmelen eller paa jorden. Den frygtelige avgud, Juggernaut (paa hinduisk: Verdens herre) kan tas som et eksempel. Omkring hans tempel samles aarlig utallige skarer fra alle deler av Indien; mange av disse pilgrimmer har med deres legemer maalt hele den lange pilgrimsvei. Inde i templet sitter avguden paa sin trone med sit hæslige, fordreiede ansigt, blandt tusener av massive billedstøtter, som et sindbillede paa den grusomhet og ugudelighet, som utgjør den væsentligste del av hans dyrkelse. *Der*, i deres hellige stad

Benares, kan man til alle tider se store skarer av religiøse tilhængere og tiggermunker; nogen ligger hele dagen med hodet trykket ned mot jorden; nogen fylder sine øine med ler og sin mund med halm; andre binder sine lemmer fast i unaturlige stillinger; atter andre brænder og pisker sig selv, alle i haab om at vinde gudens gunst ved disse selvforaarsagede pinsler. Naar dagen til den store fest kommer, føres den frygtelige avgud ut av templet og stilles paa en meget høi og tung vogn, mens hundreder og tusener fylder luften med deres rop: «Seir for Juggernaut!»

Den forrettende prest begynder derpaa ceremoniene med en motbydelig pantomime, som ledsages av avskyelige sanger, hvori mængden deltar — ikke med melodiske toner, men med høie bifaldsskrik. Derpaa begynder et frygtelig blodbad, idet de mest fanatiske av avgudens tilhængere, eftersom vognen trækkes gjennem gatene, kaster sig under hjulene og øieblikkelig blir sønderknuste — forblindede og bedaarede ofre for ugudelig overtro. Paa de nærliggende fjelde sees de saakaldte hellige gribber i færd med at fortære de lemlæstede legemer, og de øde landstrækninger langs veikanten er bestrød med de bedragne pilgrimmers ben, som blekes i den brændende sol. (Se «Duff's India», side 222.)

Naturligvis betragter høitstaaende og lærde vantro sig ikke som staaende paa samme trin som den indfødte i Indien. Men i hvilken retning gaar deres lærdommer? M. Compte, en ledende, skeptisk forfatter, sier: «Barn skulde oplæres til at dyrke avguder, ynglinger til at tro paa en gud, og fuldvoksne mænd (lik ham selv) til at tilbede resultatet av alle universets kræfter, ikke at forglemme vore værdige venner dyrene.» (Se «Politique Positive», II, side 60.) Hvis dette ikke er at lære avgudsdyrkelse, hvad er det da? (Forts.)

Man behøver ikke at aabenbare hele sandheten til andre end dem som er berettiget til at kjende den.

Korrespondanse.

Salt Lake City, Utah den 20. mai 1922.

Præsident Aug. S. Schow.

Kjære broder!

Hele tiden siden De forlot Deres hjem her i bergenes daler for at paabegynde Deres mission i Norge, har jeg ofte tænkt at skrive til Dem, men eftersom mit arbeide i de senere aar har været meget omfattende, har min tid været vel optat, og har derfor utsat med at skrive til mine venner, dersom det ikke har været aldeles nødvendig. Dette er altsaa min undskyldning for at jeg ikke har skrevet før.

Jeg takker Dem for at De sendte mig de første nummer av Deres nye kirkeorgan «Morgenstjernen», og ønsker at De vil fortsætte med at sende dem til mig personlig saavel som til kirkehistoriens kontor.

Jeg er ikke aldeles i harmoni med den nye norske stavemaate av gamle velkjendte ord, men utenom dette gratulerer jeg den norske mission for at den nu har sit eget organ. Jeg formoder at det financielle spørsmaal har været nøie gjennemgaat før de første nummer blev trykt.

Det første præsidentskap ønsker svært gjerne at sende missionærer over til Dem, men det synes at være forbundet med vanskeligheter at faa dem i land i Norge, saavel som i de andre skandinaviske land.

Jeg er meget overrasket over at regjeringene derover skulde være saa indskrænket at de vil forhindre Herrens tjenere leilighet til at prædike evangeliet i disse forskjellige land, mens Tyskland og andre land, som før har utstødt vore ældster, nu har aapnet deres dører for os. Der vil uten tvil snart bli en forandring paa dette, hvis ikke tiden er kommen at evangeliet skal bli borttat fra disse nationer, og Guds straffedommer bli utgydt over de ugudelige.

Jeg er for nærværende beskjæftiget med at utgi den skandinaviske missions historie, som var paabegyndt for mange aar siden. Vi har allerede færdigskrevet den al-

mindelige historie av missionen og likeledes av de fleste konferanser ned til aaret 1900, og forsaavidt angaar Norge, har vi ogsaa skrevet en historie om de fleste grener, like fra begyndelsen til aaret 1900. Vi arbeider nu med at skrive historien om de danske og svenske grener, og efter at vi har faat alt dette i en passende orden, vil vi paa grundlag av vore store historiske samlinger utgi en skandinavisk missionshistorie, en dansk—norsk, en svensk, saavelsom den norske og danske mission. Hensigten med disse historier er fornemmelig at gi vore efterkommer eanledning til at lære hvad deres forældre har gjennemgaat for evangeliets skyld, hvilken interesse, iver, taalmodighet og utholdenhet der har været forbunden ved at introducere Jesu Kristi evangelium i de nordlige land. Saa mange aar er svundne bort siden Erastus Snow og andre brødre bragte evangeliets budskap til Skandinavien, at der nu kun er ganske faa levende vidner, som kan gi beretning om hvad som hændte i de tidligste dager, og dersom denne historie ikke blev samlet og utgit nu, vilde det være meget vanskelig at gjøre det senere.

Jeg tænker ofte paa de gode dager jeg tilbragte i Norge paa mine tidligere missioner, og ønsker at De vil fremføre mine bedste hilsener til de Hellige i Kristiania og andre steder, det er uten tvil mange der, som kan erindre mig.

Jeg nedbeder Guds velsignelse over Dem saavelsom Deres medarbeidere, og haaber at det evige, sande evangelium maa bli forkyndt til alle oprigtige sandhetssøkende sjæle i midnatssolens land, indtil at alle maa ha leilighet til at høre det glade budskap om evangeliets gjengivelse.

Jeg vedblir Deres ven og broder

Andrew Jenson.

INDHOLD:

Kvinden 193
En mormonmissionærs vidnesbyrd 198
Filosofien av evangeliet . . 202
Korrespondanse 207

Utgit og forlagt av AUG. S. SCHOW, Osterhausgt. 27, Kristiania.
Trykt i Arbeidernes Aktietrykkeri, Kristiania.